

Paweł Nowakowski

ORCID: 0000-0002-7230-9061

Akademia Ignatianum w Krakowie
pawel.nowakowski@ignatianum.edu.pl

DOI: 10.35765/pk.2019.2502.01

Od redakcji

Głosić niepodległość, ogłaszać wyniki badań – podwójna satysfakcja!

Do dziś nie milknie dyskusja, którą datę należałoby przyjąć dla obchodzenia rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Obok obecnej: 11 listopada, utrwalonej od chwili ustanowienia święta niepodległości w 1937 r., pojawiają się inne propozycje. Istotne przy tym jest, iż niezależnie od zajmowanego stanowiska wszystkich biorących udział w tej dyskusji łączy przekonanie, że niepodległość trzeba ogłaszać, że musi być wyrażana jasno i przedstawiana szeroko. A wolność przejawia się także w tym, że o niepodległości ojczyzny mówi się bez obaw i z radością.

Po numerze „Perspektyw Kultury” przedstawiającym myśli o niepodległości proponujemy więc konsekwentnie taki, w którym to jej ogłaszanie będzie tematem wiodącym. Jolanta Załączny przywoła utrwalone piśmienniczo wspomnienia polskich kobiet o chwili przybycia Józefa Piłsudskiego z magdeburskiej twierdzy do Warszawy, pokazując, że już wówczas odbierano to wydarzenie jako wyraz powrotu ojczyzny do suwerenności. Na przeciwnym biegunie leży niepodległościowa powieść Donaty Dominik-Stawickiej, wydana w setną rocznicę polskiego wyzwolenia. Jej analizę pióra Marii Jolanty Olszewskiej zestawiamy w tym miejscu ze świadectwami sprzed stu lat, by pozwolić sobie na narracyjną kłamrę, uwypuklającą głoszenie niepodległości w chwili, gdy jest jeszcze niepewna i już z czasowego dystansu. Zupełnie inną perspektywę daje Arkadiusz S. Więch w swoim szkicu o Erazmie Jerzmanowskim – tu głoszenie niepodległości odbywa się przez działalność wynalazczą i społeczną, jest jej realizowaniem w praktyce. Przyglądając się działalności Jerzmanowskiego od czasu walki po okres tworzenia podstaw materialnych niezbędnych do funkcjonowania każdej wolnej społeczności, przyjmujemy

artykuł A.S. Więcha jako zapowiedź jego monografii o tym wybitnym Polaku, pozostając z nadziejami na film biograficzny. Zamykamy blok tematyczny symbolicznie – głoszeniem niepodległości polskiej w przededniu jej utraty – na Wystawie Światowej w Nowym Jorku w kwietniu 1939 r. Jej hasło „World of Tomorrow” – „Świat jutra” stało się motywem przewodnim dla Apolonii Filonik, która przybliżyła to wydarzenie. Dla Polski świat jutra, a nawet późniejszy miał się okazać pozbawionym niepodległości, tak dotąd cenionej i podkreślanej. Wytrwale głoszenie niepodległości odbijało się jednak szczęśliwie echem w dalekiej przyszłości, możemy je wciąż słyszeć i podchwytwać po dekadach ucisku.

Dział „Zarządzanie międzykulturowe” przenosi nas ze sfery ducha wyrażonej w temacie numeru do twardych reguł utrzymania stabilności finansowej. Michał Tuszyński omawia koncepcję makronadzoru, która w tej sferze ma na celu kontrolę podmiotów gospodarczych, ale i różnych powiązań występujących w samych podmiotach. Z punktu widzenia zarządzania jest to istotna myśl, która wymaga skupienia uwagi nie tylko finansistów, ale i humanistów, szukających równowagi między wolnością a przejrzystością reguł w działaniach finansowych. Zupełnie inną perspektywę w dziale „Przestrzenie cyberkultury” przynosi tekst Danuty Smoluchy o pozbawionym kontroli Internecie – który będąc oazą wolności, staje się czasem jej zaprzeczeniem, wciągając w manipulacyjną matnię i pułapki dezinformacji. W poszukiwaniu źródeł duchowych kultury europejskiej zwracamy się ku Węgrom wraz z tekstem Gábora Horvátha o autorze *Gesta Hungarorum*, jednego z najważniejszych kronikarskich dzieł węgierskiego średniowiecza.

Dział „Varia” obfituje we właściwe dla niego zróżnicowanie tematyczne, ale i geograficzne. Lorenzo Mascheretti przedstawia kopię dzieła Rafała z krakowskiej kolekcji Czartoryskich, Aldona Snitkuienić pieczołowicie rekonstruuje dzieje zabytków z kolekcji Johanna Friedricha Böttgera. Paletę międzynarodową dopełnia Leonard Zissi, wskazując na zainteresowanie polską literaturą w Albanii – kwestię mało znaną także w Polsce. Wracając na polskie podwórko, lecz wciąż w literackiej atmosferze, nie zapominamy o analizie rodzimego rynku wydawniczego w ostatnim dziesięcioleciu. Michał Rogoż umiejętnie pokazuje trendy i zjawiska w literaturze dla młodzieży. Numer zamykają artykuły recenzyjne autorstwa Magdaleny Grabias i Leszka Zinkowa, którzy przybliżają odpowiednio: nowe perspektywy w studiach gotyckich i taktyki w wykorzystywaniu mediów społecznościowych.

Cieszymy się, że tak bogaty w rozmaite wątki i goszczący autorów z wielu różnych ośrodków krajowych i zagranicznych numer wpisuje się w czas wspomnienia i głoszenia polskiej niepodległości. Niech przy tej okazji nie pozostanie dla nikogo niezauważonym, że Włosi, Węgrzy,

Litwini i Albańczycy znają cenę niepodległości i niezależności równie dobrze. Jest prawdziwą satysfakcją móc dziś prezentować w swobodnej wymianie myśli na naszych łamach wyniki badań przedstawicieli tych wolnych narodów. Chcielibyśmy, by ta satysfakcja udzieliła się także naszym Czytelnikom. Zapraszamy do lektury!

Paweł F. Nowakowski – dr, historyk i teolog, adiunkt w Akademii Ignatianum w Krakowie, autor m.in. książek *Maryja. Biografia Matki Bożej* (Znak, 2014) i *Maria Magdalena* (Znak, 2019). Prowadzi programy telewizyjne o tematyce historycznej w TVP Historia. Redaktor naczelny „Perspektyw Kultury”.

